

Det Anarkistiska Biblioteket

Den goda Louise

Lucien Descaves

Lucien Descaves
Den goda Louise
1905

Tidningen Brand #2 1905

sv.anarchistlibraries.net

1905

Om Louise Michel, den modiga, uppoffrande proletär-agitatoren, som dog den 10 jan. i år, och hvilkens vackra lefnadssaga Brand förut berättat, har den franske författaren Lucien Descaves meddelat några minnen, som väl förtjäna att ock blifva kända af en svensk läsekrets. Han skrifer:

Hon, som omväxlande blifvit kallad »Den röda jungfrun» och »Petrolösen», »den hysteriska» och »den galna», hon, som vi benämna med det enda namn, som varaktigt skall bestå om henne: den goda Louise, hon är icke mer. Hon har gått bort utan att få se förverkligad den dröm, som hon alltid trodde hon skulle kunna gripa med sin utmärklade hand, hvarje gång hon bistod en olycklig, tröstade en sorgsen, förband ett sår, hjälpte en, som var fattiga än hon, hon, som dock själf var så fattig!

Hon har gått bort, uttröttad, förstörd, förblödd, utmärklad intill benen som en herrelös hund, och efter att ha skänkt bort mer än 10 millionärer, om de bragt sig själfva till tiggartafven genom sin frikostighet, - eftersom hon skänkt hela sitt lif åt de fattiga.

Hon var likgiltig för den brist hon själf ständigt led, okänslig för försakelser, sjukdom, trötthet, fastor och köld. Det skelett hon nu lämnar åt jorden har irrat omkring nog länge, för att nu äntligen ha rätt att hvila!

Hennes sublimes ädelmod har ofta blifvit kalladt för galenskap. Då tidningsmän foro till Clermont för att se på henne, där hon satt i cellfängelset, underlät dessa herrar icke att påstå, att hennes plats icke var där, utan på dåranstalten...

Ja, det var sant, hon led af ett vansinne, den blinda godhetens, den outtröttliga barmhärtighetens, den oafbrutna uppoffringens vansinne, den, som icke väntar lön, hvarken i denna världen eller i den tillkommande. Men för detta vansinne finns det icke endast en tillflyktsort, det finns hundra, ja, tusen: alla ställen, dit hon kallades af en sjuk, en sorgsen, en vanlottad... Och det var icke hon, som behöfde skötas, det var alla dessa olyckliga.

Då man en gång på ett stort möte förebrådde henne hennes fanatism utropade hon:

»Jag erkänner, att ni ha rätt, då ni förebrå mig, att jag hyser hat. Ja, jag hatar! Men förstå mig rätt. Jag hatar härskarne, men icke de underkufva-

de. Jag vredgades icke på den uppretade hopen, som tjöt omkring mig i Versailles, men jag hatar dessa människor, som i stället för att döda en man och få lifstids straffarbete, döda tusentals och sedan gå till ära och makt.»

Men i grunden öfverdref hon sin förmåga att hata; hon trodde sig endast om att kunna det. Hon kunde icke hata, hon kunde icke annat än älska. Hon var skapad för att uppoffra sig. Hon ägde ett hjärta af guld, och hon skänkte af detta hjärta oafbrutet. Måhända byggde hon det framtida samhället i skyarna, men personligen nedsteg hon för att vara ett lefvande exempel på det goda, för att oafbrutet utöfva det. I folkets suveränitet såg hon den verksamma godhetens suveränitet; hon lät sig ledas af känslan snarare än af reflektionen, emedan hon icke hade behof af reflektionen för att göra godt.

Otacksamheten gjorde henne icke modlös. Hon var renhjärtad och därför också af naturen godtrogen. Hon som var fiende till dem, som utpressade andra, blef själf ofta utpressad och bedragen. Men hon glömde det. Hvad behöfver den källa, som vet sig vara outtömlig, komma ihåg alla dem, hvars törst hon stillat!...

Man behöfver endast ha talat fem minuter med någon, som kände den goda Louise, för att få höra något godt om henne. Alphonse Montégut har berättat mig, att han och hans vän Georges Menzy mötte henne en gång midt vintern klädd i trasor, i verklgia trasor, så att hon darrade af köld. Trots hennes motstånd drogo de henne med sig till en bazar för färdiga kläder, där hon kläddes upp från hufvud till fot. Hon bad att få ta med sig sina gamla lumpor. »Hon tänker väl gifva bort dem.» tänkte Montégut och Menzy. Ja och nej. Då hon kom hem, tog hon på sig sina paltor och gaf bort de nya kläder hon fått.

En annan gång gick Montégut och hälsade på Louise Michel, som ett par dagar förut hade blifvit sårad i le Hávre af anarkisten Lucas. Louise låg till sängs. I hennes bostad syntes en man, som Montégut icke kände, komma och gå, som om han varit hemma hos sig.

»Hvem är det?» frågade han Louise.

»Det vet jag verkligen inte», svarade hon helt lugnt. »Han gick väl ute och hade ingenstädes att bo, så såg han, att dörren stod halföppen och

gick in, och jag har låtit honom vara här. Åh, han gör mig ingenting! Han kokar visst litet åt sig ute i köket och ligger där och talar knappt till mig. Säg ingenting åt honom, det gör ju ingenting, att han är där!»

På samma sätt var det, då hon bodde i London. Alla pängar hon fick eller förtjänade gingo genast till okända, till främlingar, som klappade på hennes hjärta som på en dörr, som man anvisat dem.

Hon tyckte icke om tacksägelse eller beröm, hon afbröt dem genast. Detta märktes nog, då hon 1883 stod inför juryn, åtalad för att hon i spetsen för en folkhop plundrat ett par bagarbodar. Henri Rochefort var inkallad som försvarsvittne. »Denna anklagelse förvånar mig», sade han. »Jag har känt Louise Michel, då vi båda voro bland de deporterade i Nya Caledonien. Hennes koja var midt emot min. Under hela öfverfarten uppförde hon sig ständigt för sina kamrater, gaf dem sin mat och sina kläder... På halfön Ducos var det på samma sätt. Hon låg på bara marken, gick barfota, lefde på nästan ingenting och hade gjort sin koja till en tillflyktsort för de sjuka. Hon gaf bort allt hvad hon ägde...»

Flera gånger hade Louise Michel afbrutit honom:

»Jag ber er, var tyst...»

Till slut utbrast hon:

»Jag har bedt Henri Rochefort komma hit, men inte för att plåga mig. Jag ber honom sluta upp...»

Rochefort drog sig tillbaka. Louise Michel blef dömd till sex års fängelse och att i tio år stå under polisuppsikt...

I fängelset i Clermont och i St. Lazare, dit hon sedan fördes, fortsatte hon sin handlingens propaganda. Allt hvad hon fick, pängar och lifsmedel, allt, som kunde bidra till att förbättra hennes kost, utdelade hon till sina medfångar. En liten pension, som Henri Rochefort gaf henne, öfverlämnade hon åt sin mor. Louise Michel afgudade sin mor och lämnade henne aldrig annat än när hon gick på offentliga möten eller då hon satt i fängelse.